

Ilyos — Sakkizinchi raqam

Yerixo

Jeff Pippenger

2023-10-09

Qadimgi haqiqiy Isroilning boshlanishida ham, zamonaviy ruhiy Isroilning boshlanishida ham — Qizil dengizdan o'tishda va so'ng buyuk hafsalasi pir bo'lish hodisasida — oxir-oqibat yakuniy sinovga olib kelgan izchil, bosqichma-bosqich sinovlar qatori boshlandi. Sonlar kitobida ham, Millerchilar tarixida ham o'sha so'nggi sinovdagi muvaffaqiyatsizlik sahroda sarson-sargardon yurishning boshlanishini belgilaydi.

“Qirq yil davomida imonsizlik, g'o'ldirash va isyon qadimgi Isroilni Kan'on yurtidan mahrum qildi. Xuddi shu gunohlar zamonaviy Isroilning samoviy Kan'onga kirishini kechiktirdi. Har ikkala holatda ham ayb Xudoning va'dalarida emas edi. Bizni shu qadar ko'p yillar davomida gunoh va qayg'u dunyosida ushlab turgan narsa — Rabbimiz deb e'tirof qiluvchi xalq orasidagi imonsizlik, dunyoviylik, bag'ishlanmaganlik va nizodir.

“Biz itoatsizlik sababli, Isroil farzandlari kabi, bu dunyoda yana ko'p yillar qolishga majbur bo'lishimiz mumkin; ammo Masih uchun Uning xalqi o'zlarining noto'g'ri yo'l tutishlari oqibatini Xudoga yuklab, gunoh ustiga gunoh qo'shmasligi kerak.” Evangelism, 696.

Qadimgi Isroil tarixining oxirida, uning boshida bo'lgani kabi, bosqichma-bosqich sinov jarayoni mavjud edi; u qadimgi, tom ma'nodagi Isroilning Bobilga asir qilib olib ketilishi bilan yakunlandi. Zamonaviy ma'naviy Isroilning oxirida ham ular xuddi shunday bosqichma-bosqich sinov jarayoniga duch keladilar. Bu jarayon Laodikiyalik Adventistlar yakshanba qonuni paytida ag'darib tashlanganda nihoyasiga yetadi. Qadimgi Isroil bilan bo'lgani kabi, zamonaviy Isroil ham ma'naviy Bobil tomonidan asirlikka olib ketiladi.

1798-yilda bashoratli tarzda boshlangan va 1863-yilda rasman yakunlangan Millerchilar harakati, 1989-yilda boshlangan hamda insoniy imtihon muddati yopilishi va Masihning Ikkinchi kelishi bilan yakunlanadigan bir yuz qirq to'rt ming kishining harakatiga timsol bo'ladi. Millerchilar harakatining yakunlanishi bilan uchinchi farishtaning qudratli harakati kelishi oralig'ida, qonuniy ravishda ro'yxatdan o'tgan Laodikiyadagi Yettinchi kun adventistlari jamoatining tarixi joylashgan.

Sinay bilan Kan'on chegaralaridagi Qodish orasida bor-yo'g'i o'n bir kunlik yo'l bor edi; va nihoyat bulut oldinga yurish uchun ishora berganida, Isroil lashkarlari go'zal yurtga tez orada kirib borish umidi bilan yana yo'lga tushdilar. Yahova ularni Misrdan olib chiqishda mo'jizalar ko'rsatgan edi; endi esa U zotni o'zlarining Hukmdori sifatida qabul qilishga rasman ahd qilgan va Oliy Zotning tanlangan xalqi deb e'tirof etilgan bo'lsalar, qanday barakalarga umid qilmasliklari mumkin edi? “Patriarxlar va payg'ambarlar”, 376.

Ularning qisqa sayohati imonsizliklari va itoatsizliklari tufayli qirq yilga cho'zildi. Agar ular qullikdan qudrat bilan ozod etilganliklariga asoslangan imonni namoyon qilganlarida edi, tez orada

Iordan daryosidan o'tib, Va'da qilingan Yurtga kirgan bo'lar edilar. Shundan keyingi ularning birinchi to'siqlari keyinchalik Yoshua qo'lga olgan ayni o'sha to'siq bo'lar edi. Qirq yildan so'ng, so'zma-so'z Isroil sahrodan chiqib, Va'da qilingan Yurtga kirdi, va Yerixo ularning birinchi qadami bo'ldi; u har bir imon keltiruvchi uchun najotga qodir Xudoning qudratining timsoli sifatida turadi. Yerixo, shuningdek, 1863-yilda Milleritlar harakati duch kelishi kerak bo'lgan ishning ham timsolidir, biroq ular sahroga qaytib chekindilar. Ilyosning ramziyligi Yerixoning ramziyligi bilan bevosita bog'liqdir, va Ilyosning Yerixo bilan tarixiy aloqasini ko'rib chiqish foydalidir.

Omrining qilgan boshqa ishlari, ko'rsatgan qudrati ham — bular Isroil shohlarining solnomalari kitobida yozilmaganmi? Omri ota-bobolari bilan uyquga ketdi va Samariyada dafn qilindi; uning o'rniga o'g'li Axab shoh bo'ldi. Yahudo shohi Asoning o'ttiz sakkizinchi yilida Omrining o'g'li Axab Isroil ustidan shohlik qila boshladi; Omrining o'g'li Axab Samariyada Isroil ustidan yigirma ikki yil shohlik qildi. Omrining o'g'li Axab esa undan oldin o'tganlarning hammasidan ortiqroq Egamiz nazarida yovuzlik qildi. Va shunday bo'ldiki, Nabot o'g'li Yorubomning gunohlarida yurishni u yengil ish deb bilgandek, Sidoniylar shohi Etbaalning qizi Izabelni xotinlikka oldi, borib, Baalga xizmat qildi va unga sajda qildi. U Samariyada o'zi qurgan Baal ma'badida Baal uchun qurbongoh tikladi. Axab yana muqaddas daraxt ustunini yasadi; Axab o'zidan oldin o'tgan Isroilning barcha shohlaridan ham ortiqroq Isroilning Egasi Xudoni g'azablantirdi. Uning kunlarida Baytilik Xiyol Erixoni qayta qurdi: uning poydevorini to'ng'ich o'g'li Abirom bilan qo'ydi, darvozalarini esa kenja o'g'li Segub bilan o'rnatdi; bu Nun o'g'li Yoshua orqali aytilgan Egamizning so'ziga muvofiq edi. Va Gilad aholisidan bo'lgan Tishbiy Ilyos Axabga dedi: Men huzurida turgan Isroilning Egasi Xudo tirikdirki, mana shu yillarda mening so'zim bo'lmasa, na shabnam, na yomg'ir bo'ladi. 3 Shohlar 16:27–17:1.

Ilyosning Karmil tog'ida Axab va Izabelning xudolari bilan bo'lgan to'qnashuvi, Isroil shimoliy shohligining yettinchi shohi bo'lgan va "o'zidan oldin o'tgan Isroilning barcha shohlaridan ko'ra Isroilning Egasi Xudosini g'azablantirish uchun ko'proq ish qilgan" shohning murtdligiga javoban yuz berdi. Ushbu parchadagi "g'azablantirish" so'zi, Sonlar kitobining o'n to'rtinchi bobidagi o'ninchi sinov orqali ifodalangan "g'azablantirish kuni"ga ishoradir. Axabning Xudoni g'azablantirishi, Sonlar kitobining o'n to'rtinchi bobida o'n josusning yovuz xabari sababli yuzaga kelgan o'nta sinovning oxirgisini ifodalagan. Shuning uchun, bu Millerchilar harakati uchun oxirgi sinovni va yuz qirq to'rt ming uchun oxirgi sinovni ifodalaydi.

Shuning uchun, Muqaddas Ruh aytganidek: "Bugun, agar Uning ovozi eshitsangizlar, yuraklaringizni qotirmanglar, isyondagi kabi, sahrodagi sinov kunida bo'lgani kabi." Ibroniylarga 3:7, 8.

Ahab timsolida ifodalangan bashoratli "g'azablantirish kuni"da, agar zarur bo'lsa, O'z xalqi o'zlari qatnashayotgan gunohlardan tavba qilishi uchun, Xudo Isroil ustiga hukmlarini keltirsin, deb Ilyos payg'ambar ibodat qildi.

"Isroil xalqi asta-sekin Xudodan qo'rqish va Unga bo'lgan hurmatini yo'qotib bordi, hatto Yoshua orqali berilgan Uning Kalomi ular uchun hech qanday ahamiyat kasb etmay qoldi.

‘Uning [Axabning] kunlarida Baytildan bo‘lgan Xiel Yerixoni qurdi: uning poydevorini to‘ng‘ich o‘g‘li Abiram evaziga qo‘ydi, darvozalarini esa kenja o‘g‘li Segub evaziga o‘rnatdi; bularning hammasi Nun o‘g‘li Yoshua orqali aytilgan Egamizning kalomiga muvofiq bo‘ldi.’

“Isroil murtadlikka yuz tutayotgan bir paytda, Ilyos Xudoning sodiq va haqiqiy payg‘ambari bo‘lib qoldi. Uning vafodor ruhi Isroil farzandlarini imonsizlik va bevafoqlik tezda Xudodan ajratib qo‘yayotganini ko‘rib qattiq iztirob chekdi, va u Xudo O‘z xalqini qutqarsin, deb ibodat qildi. U Rabbiy gunoh qilayotgan O‘z xalqini butunlay rad etmasligini, balki zarur bo‘lsa hukmlar orqali ularni tavbaga uyg‘otishini va gunohda bundan ham ortiqroq darajaga borib, shu tariqa Uni ularni bir xalq sifatida yo‘q qilishga undashlariga yo‘l qo‘ymasligini yolvorib so‘radi.”

Egamizning xabari Ilyosga keldi: Isroilning gunohlari sababli Uning hukmlari haqidagi ayblovlarini Axabga yetkazish uchun uning oldiga borsin. Ilyos kecha-kunduz yo‘l yurib, Axabning saroyiga yetib bordi. U kirishga ruxsat so‘ramadi va o‘zini rasmiy ravishda e‘lon qildirishni ham kutmadi. Axab uchun butunlay kutilmaganda, Ilyos Samariyaning hayratga tushgan shohi oldida, payg‘ambarlar odatda kiyadigan dag‘al kiyimlarda turib qoldi. U taklifsiz va kutilmaganda paydo bo‘lgani uchun hech qanday uzr aytmadi; balki qo‘llarini osmonga ko‘tarib, osmonu yerni yaratgan tirik Xudo nomi bilan Isroil ustiga keladigan hukmlarni tantanavor ravishda tasdiqladi: “Mening so‘zim bo‘yicha bo‘lmasa, bu yillarda shudring ham, yomg‘ir ham bo‘lmaydi.”

“Isroilning gunohlari tufayli Xudoning hukmlari haqidagi bu dahshatli fosh etuvchi qoralov murtad podshohning ustiga go‘yo momaqaldiraq zarbasi kabi tushdi. U hayrat va dahshatdan shol bo‘lib qolganek tuyuldi; va o‘zining hayratidan o‘ziga kelishga ulgurmasidan oldin, Ilyos, xabarining ta‘sirini ko‘rishni kutmay, qanday to‘satdan kelgan bo‘lsa, shunday to‘satdan g‘oyib bo‘ldi. Uning vazifasi Xudodan kelgan kulfat so‘zini aytish edi, va u darhol chekinib ketdi. Uning so‘zi osmonning xazinalarini berk qilib qo‘ygan edi, va ularni yana ochishi mumkin bo‘lgan yagona kalit ham uning so‘zi edi.” Testimonies, 3-jild, 273.

Isroil Yoshua ularga butparast xalqlar bilan aloqa qilmaslikni va Yerixoni hech qachon qayta qurmaslikni qat‘iy buyurganini unutib qo‘ygan edi. Yerixo jangi Xudoning qudratining ulkan namoyishi va Xudoning O‘z xalqini Va‘da Qilingan Yurtga boshlab kirish haqidagi va‘dasining ramzi bo‘lgan bo‘lsa-da, Yerixo bilan bog‘liq holda gunoh, la‘nat va najot ham mavjud edi. “Gunoh” Yerixoning boyligi va ta‘siriga ko‘z tikkan Oxonning gunohi edi, “la‘nat” esa Yerixoni qayta quradigan har qanday odam ustida edi, fohisha Rohob esa “najot”ni ifodalar edi. Oxon go‘zal Bobil kiyimini istadi. U, xuddi Odam Ato bilan Momo Havo o‘z gunohlarini anjir barglaridan tikilgan kiyim bilan yashirishga uringanlaridek, o‘z gunohini yashira olaman deb o‘yladi. Oxon Yerixo ifoda etgan farovonlikni istadi va Bobil bilan bog‘lanishni xohladi.

Yerixo uchinchi farishtaning xabarini dunyoga yetkazish ishining ramzi sifatida ko‘rsatiladi, ammo u dunyoni sevish va unga ishonish gunohi haqida ham bir ogohlantirishni o‘z ichiga oladi. Yerixo ramzi, shuningdek, Yerixoning qayta qurilishiga qarshi la‘natni ham o‘z ichiga oladi, Rahob esa uchinchi farishtaning baland nidosi e‘lon qilinganda Bobildan chiqib keladigan, hali Bobilda bo‘lganlarni ifodalaydi.

“Ilyosning sodiq ruhi qayg‘uga botdi. Uning g‘azabi qo‘zg‘aldi va u Xudoning ulug‘vorligi uchun rashk qildi. U Isroil dahshatli murtadlikka botganini ko‘rdi. Va Xudo ular uchun qilgan buyuk ishlarni eslaganida, qayg‘u va hayratdan ezilib ketdi. Ammo bularning barchasi xalqning ko‘pchiligi tomonidan unutildi. U Egamiz huzuriga bordi va azobdan siqilgan ruhi bilan, agar kerak bo‘lsa hukmlar orqali bo‘lsa ham, O‘z xalqini qutqarishini yolvorib so‘radi. U Xudodan O‘zining noshukr xalqidan shudring va yomg‘irni, osmonning xazinalarini tiyib turishini iltijo qildi, toki bu murtad Isroil yerga suv berib, uni barakali qilib, mo‘l hosil yetishtirish uchun o‘z xudolariga, oltin, yog‘och va tosh butlariga, quyosh, oy va yulduzlarga behuda ko‘z tutsin. Egamiz Ilyosga Uning ibodatini eshitganini va Unga tavba bilan qaytmagunlaricha O‘z xalqidan shudring va yomg‘irni tiyib turishini aytdi.

“Xudo O‘z xalqini atrofdagi butparast xalqlar bilan aralashib ketishdan alohida asragan edi, toki ularning qalblari eng qimmatbaho va maftunkor tarzda barpo etilgan daraxtzorlar va muqaddas maskanlar, ma‘badlar va qurbongohlar bilan aldanib qolmasin; bular his-tuyg‘ularni buzg‘unchilik yo‘liga og‘dirish va xalqning ongida Xudoning o‘rnini egallash uchun xizmat qilardi.

“Erixo shahri nihoyatda haddan tashqari butparastlikka bag‘ishlangan edi. Uning aholisi juda boy edi, biroq Xudo ularga bergan barcha boyliklarni ular o‘z xudolarining in‘omi deb hisoblardilar. Ularda oltin va kumush mo‘l-ko‘l edi; ammo To‘fondan oldingi odamlar singari, ular buzuq va kufrgo‘y edilar hamda yovuz ishlari bilan osmon Xudosini haqorat qilib, g‘azablantirardilar. Xudoning hukmlari Erixoga qarshi qo‘zg‘aldi. U istehkom edi. Lekin Egamiz lashkarining Sardaori O‘zi shaharga hujum qilishda osmon lashkarlariga boshchilik qilish uchun osmondan keldi. Xudoning farishtalari ulkan devorlarni tutib, ularni yer bilan yakson qildilar. Xudo Erixo shahri la‘nat ostida bo‘lishi va Rahob hamda uning xonadonidan boshqa hammaning halok bo‘lishi kerakligini aytgan edi. Bular Rahob Egamizning xabarchilariga ko‘rsatgan iltifoti tufayli qutqarilishi lozim edi. Egamizning xalqqa aytgan so‘zi shunday edi: ‘And ye, in anywise keep yourselves from the accursed thing, lest ye make yourselves accursed, when ye take of the accursed thing, and make the camp of Israel a curse, and trouble it.’ ‘And Joshua adjured them at that time, saying, Cursed be the man before the Lord, that riseth up and buildeth this city Jericho: he shall lay the foundation thereof in his first-born, and in his youngest son shall he set up the gates of it.’”

“Xudo Erixo masalasida nihoyatda qat‘iy edi, toki xalq u yer aholisining sajda qilgan narsalariga maftun bo‘lib qolmasin va ularning yuraklari Xudodan og‘ib ketmasin. U O‘z xalqini juda aniq amrlar bilan qo‘riqladi; biroq shunga qaramay, Yoshua og‘zi orqali Xudodan berilgan o‘sha tantanali amrga qaramasdan, Oxon uni buzishga jur‘at etdi. Uning tama‘girliги uni Xudo tegishni man etgan xazinalardan olishga undadi, chunki Xudoning la‘nati ular ustida edi. Va shu odamning gunohi sababli Xudoning Isroili dushmanlari oldida suvdek ojiz bo‘lib qoldi.”

“Yoshua va Isroil oqsoqollari qattiq musibat ichida edilar. Egamiz O‘z xalqidan g‘azablanganligi uchun ular Xudoning sandig‘i oldida nihoyatda xorlik va kamtarlik bilan yerga yuztuban yotdilar. Ular Xudo huzurida ibodat qilib, yig‘ladilar. Egamiz Yoshuaga dedi: ‘O‘rningdan tur; nega yuzingni yerga qo‘yib shunday yotibsan? Isroil gunoh qildi, Men ularga

buyurgan ahdimni ham buzdilar; hatto la'natlangan narsadan oldilar, o'g'riladilar, yana yolg'on ishlatdilar va uni o'z buyumlari orasiga ham qo'ydilar. Shuning uchun Isroil farzandlari dushmanlari qarshisida tura olmadilar, balki dushmanlari oldidan orqaga qaytdilar, chunki ular la'nat ostida qoldilar; orangizdan la'natlangan narsani yo'q qilmaguningizcha, Men endi sizlar bilan bo'lmayman.”

“Menga shuni ko'rsatildiki, bu yerda Xudo O'zini amrlariga rioya qiluvchi xalqimiz deb e'tirof etuvchilar orasidagi gunohga qanday qarashini tasvirlaydi. Qadimgi Isroil singari Uning qudratining hayratlanarli namoyonlarini ko'rish sharafiga maxsus sazovor qilingan, ammo shunga qaramay Uning aniq ko'rsatmalarini mensimay qo'yishga jur'at etadiganlar, Uning g'azabiga duchor bo'ladilar. U O'z xalqiga itoatsizlik va gunoh U uchun nihoyatda haqoratli ekanini va ularga yengil qaralmasligi kerakligini o'rgatmoqchi edi.” Testimonies, 3-jild, 263, 264.

Yerixo haqidagi voqea yovuz va badavlat shaharning ko'zga ko'ringan qudrati hamda ulug'vorligiga ishonmaslik haqidagi ogohlantirishni o'z ichiga oladi. Muqaddas Kitob bashoratida “shahar” shohlikni anglatadi, va Oxan Bobil kiyimini oldi. Kiyim bashoratli ma'noda xarakterni ifodalaydi; shu bois “oxirgi kunlar”da Oxanning Bobil kiyimini yashirgani ma'naviy Bobilning xarakteriga ega bo'lishga bo'lgan yashirin istakni anglatadi. Ma'naviy Bobilning xarakteri yoki surati — Qo'shma Shtatlar jamoat bilan davlatni birlashtirganda ko'z tikadigan narsadir.

Milleriylar harakatining yoshlari Fuqarolar urushiga safarbar etilishi ehtimoli bilan yuzma-yuz kelib, hamda tashkilotlanish zaruratini anglagan holda, ushbu harakatning rahbarlari o'zlari hech qachon singib ketmasliklari lozim bo'lgan o'sha badavlat millat bilan huquqiy jihatdan bog'landilar. Hatto o'sha badavlat mamlakatning Konstitutsiyasi ham jamoatning davlat bilan bog'lanishi hech qachon zarur emasligini ko'zda tutgan edi. Milleriylar davrida mavjud bo'lgan, bugun ham mavjud bo'lib kelayotgan konfessiyalar bor edi; o'sha konfessiyalarning ayrimlari hech qachon Amerika Qo'shma Shtatlari hukumati bilan huquqiy munosabatga kirishmagan, va bunday munosabatni o'rnatmaslik haqidagi ularning tanlovi o'z jamoatlarini tashkil etishlariga hech bir tarzda to'sqinlik qilmagan.

Yoshua Erixo jangini olib borganidan ancha keyin, Axab davriga kelib, Oxanning murtadligi va Erixoning vayron qilinishi haqidagi barcha ogohlantirishlar Xudoning murtad xalqi tomonidan unutilgan edi. Ilyos Xudoga ibodat qilib, zarur bo'lsa, O'z hukmlari bilan xalqini tavbaga olib kelishini so'radi. Malaki Eski Ahdning so'nggi so'zlarini qayd etar ekan, va'da Egamizning dunyoni la'nat bilan urishi mazmuni ichida beriladi. Erixo bilan bog'liq la'nat Erixoni qayta quradigan har qanday odam ustida edi. La'nat Oxandek Erixo bilan bog'liq boylik va farovonlikka ishonishni istaydigan har kimning ustida edi. Oxanning “gunohi” Bobillik kiyimni kiyishga bo'lgan yashirin, muqaddaslanmagan ichki istakni ifodalaydi. “La'nat” esa ana shu ichki istaklarni amalga oshirish ishi uchun edi.

Millerning xabari o'z davri uchun Ilyos xabari edi va Fuqarolar urushi Ilyos xabariga hamroh bo'ladigan hukmlarni ifoda etardi. 1863-yilda, Fuqarolar urushining o'rtasida, Millerit adventizmi Erixoni qayta qurdi; bunga Yoshua, uni qayta qurgan har qanday kishiga qarata aytgan la'natning tafsilotlari guvohlik beradi.

O'sha paytda Yoshua ularni qasam ichirib, shunday dedi: "Egamiz huzurida bu Yerixo shahrini qayta tiklash uchun qo'zg'aladigan odam la'natlangan bo'lsin; uning poydevorini o'z to'ng'ichida qo'ysin, darvozalarini esa o'z kenja o'g'lida o'rnatin." Yoshua 6:26.

Yoshuning amrida kelgan "qasamyodga majbur qildi" degan so'z ham qasam, ham la'nat ma'nosini bildiradi. Agar Yoshuning amrini buzsangiz, la'natlanasiz; agar qasamga sodiq qolsangiz, barakalanasiz. "Qasamyodga majbur qildi" deb tarjima qilingan so'z Levilar kitobining yigirma oltinchi bobida "yetti karra" deb ham tarjima qilingan. Doniyor to'qqizinchi bobda ifoda etganidek, Musoning qasami va la'nati Yerixoning qayta qurilishi bilan bog'liqdir.

Ha, butun Isroil Sening qonuningni buzdi, hatto Sening ovozingga quloq solmaslik uchun undan chetga chiqdi; shuning uchun la'nat bizning ustimizga yog'ildi va Xudoning quli Musoning qonunida yozilgan qasam ham, chunki biz Unga qarshi gunoh qildik. Doniyor 9:11.

Opa Uayt shunday degan edi: "Xudo Yerixo haqida nihoyatda qat'iy edi, toki xalq u yer aholisining sig'ingan narsalariga maftun bo'lib qolmasin va ularning qalblari Xudodan chalg'imasin." Xudo Yerixoning vayron qilinishini amalga oshirishda nihoyatda qat'iy bo'lgan va shuning uchun U Oxon orqali ifodalangan ogohlantirishni qayd etishda ham nihoyatda qat'iy bo'lgan. U Yerixoni qayta qurish bilan bog'liq la'natni qayd etishda ham, devorlarni qulatilishda qo'llanilgan ilohiy usullarni belgilab berishda ham ehtiyotkor bo'lgan.

Erixoning devorlarini qulatilish uchun farishtalarga amr bergan Zot, shubhasiz, Rabbiyning lashkari Sardarisi sifatidagi Isoning O'zi edi; Xudoning Kalomida hech narsa tasodifan sodir bo'lmaydi, ammo ayni shu holda payg'ambar ayol bizga "Xudo Erixon to'g'risida nihoyatda aniq ko'rsatma bergan edi", deb aytadi. Sandiq yetti kun davomida shahar atrofida olib yurildi, vahiyda esa bir kun bir yilga tengdir. Bu tamoyil sahroda sarson-sargardon yurilgan qirq yilning boshida qayd etilgan edi, va o'sha qirq yilning oxirida ular Erixonni yetti kun davomida aylanib chiqdilar.

Yerni josuslik qilib ko'rgan kunlaringiz soniga ko'ra, ya'ni qirq kun, har bir kun uchun bir yildan, gunohlaringizni qirq yil ko'tarasizlar va Mening va'damdan qaytishimni bilasizlar. Sanoqlar 14:34.

Kema yetti kun davomida shahar atrofida olib yurildi va yettinchi kuni u shahar atrofida "yetti marta" aylantirildi. Bu Yerixo Musoning qasamidagi "yetti marta" bilan bog'liq ekaniga ikki bashoratli guvohlik beradi. Xudoning ahd xalqi ruhoniylardir, va yetti ruhoniyy yetti karnay chaldi.

Sizlar ham tirik toshlar kabi ruhiy bir uy, muqaddas ruhoniyylik sifatida bunyod etilmoqdasizlar, toki Iso Masih orqali Xudoga maqbul bo'lgan ruhiy qurbonliklarni taqdim etasizlar. 1 Butrus 2:5.

Karnay, u joylashgan matn kontekstiga qarab, yoki ogohlantirish xabarini, yoki hukmni, yoxud muqaddas yig'inga chorlovni ifodalaydi. Oxirgi kunlarda qo'riqchilar tomonidan karnay chalinishi kerak, xuddi o'z tarixida Millerchilar tomonidan chalinganidek. Ruhoniylar Sion devorlari ustidagi qo'riqchilarni ifodalaydi; ular karnay chalib, Xudoning xalqini kelayotgan hukm haqida ogohlantiradilar, ayni paytda o'sha xalqning o'zini muqaddas yig'inga ham chorlaydilar.

Siyonda karnay chaling, Mening muqaddas tog‘imda ogohlantiruvchi sado yangrating; yurtdagi barcha aholi titrasin; chunki Egamizning kuni kelmoqda, u yaqindir ... Siyonda karnay chaling, ro‘za tutishni muqaddas deb e‘lon qiling, tantanali yig‘inni chaqiring. Xalqni to‘plang, jamoatni muqaddas qiling, oqsoqollarni yig‘ing, bolalarni va ko‘krak emayotganlarni to‘plang; kuyov o‘z xonasidan, kelin esa o‘z hujrasidan chiqsin. Ruhoniylar, Egamizning xizmatchilari, ayvon bilan qurbongoh orasida yig‘lasinlar va shunday desinlar: “Ey Egam, O‘z xalqingni ayagin, merosingni sharmandalikka tutma, toki butparast xalqlar ular ustidan hukmronlik qilmasin; nega xalqlar orasida: ‘Ularning Xudosi qani?’ deb aytsinlar?” Yoel 2:1, 15–17.

Karnay xabari Ilyos xabaridir. Yoshua kitobining oltinchi bobida “yetti” so‘zining turli qo‘llanishlarining barchasi Levilar kitobining yigirma oltinchi bobida “yetti marta” deb tarjima qilingan so‘zning o‘zi yoki unga aloqador hosilasidir. Shunga qaramay, Laodikiya ilohiyotchilari tarqatadigan afsonalar taomi Levilar yigirma oltida “yetti marta” deb tarjima qilingan so‘z faqat qudratning to‘laligini, yoki mukammallikni, yoxud Millerning “yetti marta” deb tarjima qilingan so‘zga son qiymatini qo‘llashda haq bo‘lganini inkor etishlarining boshqa biror ahmoqona ko‘rinishini anglatadi, deb da‘vo qiladi. Ruhoniylar xalqni shahar atrofida yetti marta aylantirdilar, Erixo atrofini to‘liq yoki mukammal tarzda emas. “Yetti marta” deb tarjima qilingan so‘z son qiymatini anglatadi!

Yerixoda xalq qichqirganida, bu Doniyor kitobining ikkinchi bobida qo‘lsiz holda tog‘dan kesib olingan, butni urib parcha-parcha qiladigan bir yuz qirq to‘rt ming kishining baland nidosini ifodalar edi.

Va bu shohlar kunlarida osmon Xudosi shunday bir shohlikni o‘rnatadiki, u hech qachon vayron qilinmaydi; va bu shohlik boshqa xalqqa qoldirilmaydi, balki u bu shohliklarning barchasini parchalab, yo‘q qiladi va o‘zi abadulabad turadi. Zero, sen qo‘lsiz holda tog‘dan bir tosh kesib olinganini va u temirni, bronzani, loyni, kumushni va oltinni parchalab tashlaganini ko‘rganing bois, ulug‘ Xudo shohga bundan keyin yuz beradigan narsalarni ma‘lum qildi; va tush qat‘iydir, uning ta‘biri esa ishonchlidir. Doniyor 2:44, 45.

Xudo Erixoda topilgan qimmatbaho metallarni oltin, kumush, mis va temir deb sanab o‘tishda alohida ehtiyotkor bo‘ldi. Payg‘ambarlik ma‘nosida loy Rahab orqali timsollangan Xudoning xalqini ifodalaydi. Erixo esa bir yuz qirq to‘rt mingning baland faryodi davrida barcha yer yuzidagi shohliklarning nihoyasini ifodalaydi.

Ammo barcha kumush, oltin va mis hamda temir idishlar Egamizga bag‘ishlangandir; ular Egamizning xazinasiga keltiriladi. Yoshua 6:19.

Yerixo Va‘da qilingan Yerni zabt etish ishini ifodalaydi; bu esa uchinchi farishtaning qudratli harakati ishining timsolidir. O‘sha ish ogohlantirishni, la‘natni va fohisha Rahab timsolida ko‘rsatilganidek, ruhoniylardan tashqarida bo‘lganlarning najot topishini o‘z ichiga oladi.

Yoshuaning bashoratli “la‘nati” keyinchalik Ahab va Ilyos kunlarida amalga oshdi. Yerixoni qayta qurishga qarshi aytilgan la‘nat o‘z ichida aniq bashoratni mujassam etgan edi: kim buni qilsa, Yerixo darvozalarini o‘rnatganida kenja o‘g‘lidan ayrilar, uning poydevorlarini qo‘yganida esa

to'ng'ich o'g'lidan ayrilar edi. Ilyos zamonida Baytilik Xiyol o'sha bashoratni bajo keltirdi: u darvozalarni o'rnatganida kenja o'g'li o'ldi, poydevorlarini qo'yganida esa to'ng'ich o'g'li o'ldi. Ilyos xabari bilan bog'liq bo'lgan "la'nat" Yerixoni qayta qurish ishi orqali ifodalangan edi.

Mana, Egamizning buyuk va dahshatli kuni kelishidan oldin Men sizlarga Ilyos payg'ambarini yuboraman. U otalarning yuragini bolalarga, bolalarning yuragini esa otalariga qaratadi; toki Men kelib, yer yuzini la'nat bilan urmayin. Malaki 4:5, 6.

Millerning Ilyos xabari bilan bog'liq bo'lgan Milleritlar tarixining la'nati Yoshua tomonidan bashorat qilingan va Ilyos hamda Axab davrida amalga oshgan.

Uning kunlarida Baytillik Xiyel Erixoni qayta qurdi: uning poydevorini to'ng'ich o'g'li Abiram evaziga qo'ydi, va uning darvozalarini kenja o'g'li Segub evaziga o'rnatdi; Egamizning Nun o'g'li Yoshua orqali aytgan kalomiga ko'ra. 1 Shohlar 16:34.

Yerixoni qayta qurish la'natini Xudo Yerixo devorlarini qulatishda namoyon etgan qudratining zohir bo'lishidan ajratib bo'lmaydi. Opa Uaif shunday degan edi: "Qadimgi Isroil singari, Uning qudratining g'ayrioddiy namoyishlariga guvoh bo'lish sharafi bilan alohida taqdirlangan, ammo shunga qaramay Uning aniq ko'rsatmalarini mensimaslikka jur'at etadiganlar, Uning g'azabiga duchor bo'ladilar." Millerchilar endigina Yarim tun nidosi bilan cho'qqisiga yetgan Xudoning qudrati namoyonida ishtirok etgan edilar, biroq ular Doniyor ham Musoning la'nati deb ko'rsatadigan yetti zamon haqidagi Musoning qasamini rad etdilar.

Xudoning Kalomida ismlar xarakterning ramzidir, va Yerixoni qayta qurgan odamning ismi, shuningdek uning to'ng'ich va kenja o'g'illarining ismlari juda ma'lumotlidir. Xiyel "qudratning tirik Xudosi" degan ma'noni anglatadi va Xiyel tirik Xudoning izdoshi bo'lganini ko'rsatadi. Uning Baytellik deb ta'riflanishi uni jamoat bilan bog'laydi. Uning to'ng'ich o'g'li Abiram "balandlikning otasi" degan ma'noni anglatadi, ya'ni ulug'langan va ko'tarilgan bo'lish ma'nosida. Uning kenja o'g'li Segub esa "oliy", "ulug'lamoq" va "ko'tarib yuksaltirmoq" degan ma'nolarni anglatadi. Har uchala ism ham Xudo xarakterning unsurlarini ifodalaydi, ammo ular bajo keltirgan bashorat kontekstida, bu ismlar Yerixoni qulatgan Qudratli Xudodan o'zini yuqori ko'tarib, o'zini ulug'layotgan bir odamni ifodalaydi. Bashoratda "darvoza" jamoatni ifodalaydi.

"Kamtar va imonli qalb uchun, yer yuzidagi Xudoning uyi osmon darvozasidir. Madh qo'shig'i, ibodat, Masihning vakillari tomonidan aytilgan so'zlar — yuqoridagi jamoat uchun, harom qiluvchi hech narsa kira olmaydigan o'sha ulug'vorroq sajdaga bir xalqni tayyorlash uchun Xudo tomonidan belgilangan vositalardir." Testimonies, 5-jild, 491.

Jamoatni yo'lga qo'yish ishining boshlanishi 1860 yilda yuz berdi; buni Ellen Uaytning nabirasi bo'lgan Artur Uayt kabi adventist tarixchilar tasdiqlaydilar.

"Ellen Uayt jamoat ishini boshqarishda tartib zarurligi haqida ancha batafsil yozib, nashr etgan bo'lsa-da (qarang: Early Writings, 97–104), va Jeyms Uayt ham ma'ruzalarida hamda Review maqolalarida bu zaruratni imonlilar oldida doimo ta'kidlab kelgan bo'lsa-da, jamoat harakatga kelishda sust edi. Umumiy tarzda bayon qilingan narsalar yaxshi qabul qilinar edi, ammo buni muayyan amaliy va bunyodkor shaklga keltirish masalasiga kelganda, qarshilik va muxolifat

yuzaga chiqardi. Jeyms Uaytning fevral oyidagi qisqa maqolalari kam bo‘lmagan kishilarni loqaydlikdan uyg‘otdi, va endi juda ko‘p gap-so‘zlar aytilayotgan edi.”

“J. N. Loughborough, Michiganda White bilan birga xizmat qilar ekan, birinchi bo‘lib javob berdi. Uning so‘zlari tasdiq ohangida edi, biroq mudofaa ruhida:

“Kimdir shunday deydi: agar siz mulkni qonun asosida egalikda tutish uchun tashkillashtirsangiz, Bobilning bir qismi bo‘lasiz. Yo‘q; men shuni tushunamanki, mulkimizni qonun orqali himoya qila oladigan holatda bo‘lishimiz bilan diniy qarashlarimizni himoya qilish va ularni majburan qabul qildirish uchun qonundan foydalanish o‘rtasida ancha katta farq bor. Agar jamoat mulkini himoya qilish noto‘g‘ri bo‘lsa, nega unda alohida shaxslarning biror mulkni qonuniy ravishda egalikda tutishi ham noto‘g‘ri bo‘lmasin? — Review and Herald, March 8, 1860.”

“Jeyms Uayt o‘zining Review dagi bayonotini nashriyot ishlarini tashkil etish zaruratiga oid masalani jamoat oldiga quyidagi so‘zlar bilan qo‘yib yakunlagan edi: ‘Agar kimdir bizning takliflarimizga e‘tiroz bildirsa, iltimos, biz xalq sifatida amal qila oladigan bir rejani yozib bersin?’—O‘sha manba, 1860-yil 23-fevral. Dastlab daladagi xizmatda mehnat qilayotgan xizmatchilardan javob bergani Review ning qat‘iyatli muxbir-muharriri R. F. Kottrell bo‘ldi. Uning darhol bildirgan munosabati qat‘iy ravishda salbiy edi.”

“«Aka Uayt birodarlardan jamoat mulkini huquqiy jihatdan ta‘minlash haqidagi o‘z taklifiga doir fikr bildirishlarini so‘radi. Bu taklifida u aynan qanday chorani nazarda tutayotganini men aniq bilmayman, ammo tushunishimcha, bu qonunga muvofiq diniy tashkilot sifatida inkorporatsiyadan o‘tishdir. O‘zimga kelsak, menimcha, “o‘zimizga nom chiqarishimiz” noto‘g‘ri bo‘lar edi, chunki aynan shu Bobilning poydevorida yotadi. Menimcha, Xudo buni ma‘qullamagan bo‘lur edi.—O‘sha manba, 1860-yil 22-mart.» Arthur White, Ellen G. White, 1-jild, 420, 421.

Jeyms Uayt 1860-yilda jamoatga aylanish yo‘lidagi sa‘y-harakatini boshladi, va jamoat “darvoza” bilan ifodalanadi. Ellen Uayt 1860-yil haqida shunday deydi.

“1860 yilda o‘lim ostonamizdan hatlab o‘tdi va oilaviy daraxtimizning eng yosh shoxini sindirdi. 1860 yil 20 sentabrda tug‘ilgan kichik Herbert o‘sha yilning 14 dekabrda vafot etdi.” Testimonies, 1-jild, 103.

1863 yilda Uaytlar o‘zlarining to‘ng‘ich o‘g‘lidan ham ayrildilar. U o‘ynab, qizib ketgach, mato jadvallar tayyorlanayotgan xonaga kirib, jadvallarni tayyorlashda ishlatiladigan nam matolar ustida uxlab qoldi. 1843 va 1850 yillardagi jadvallar Millerchilar harakatining poydevorlarini ifodalaydi. 1863 yilda tayyorlangan jadval esa Habakkukning ikki lavhasida avval tasvirlangan Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi “yetti vaqt”ning rad etilishini ifodalaydi. U qalbaki poydevoriy xabarni taqdim etadi.

“1863-yil 27-noyabr, juma kuni ota-onasi Topshamga yetib kelganlarida, ular depoda o‘zlarining uch o‘g‘li va Adeliya ularni kutib turganini ko‘rdilar. Genridan boshqa hammasi, ko‘rinishidan, yaxshi salomat edi; Genri shamollagan edi. Ammo keyingi seshanba kuni, 1-dekabrda, Genri zotiljam bilan juda og‘ir ahvolga tushdi. Oradan yillar o‘tgach, uning kenja

ukasi Villi bu voqeani quyidagicha bayon qildi:”

“Ota-onalari yo‘qligida, Genri va Edson, Birodar Howlandning nazorati ostida, xaritalarni sotuvga tayyor holda matoga yopishtirish bilan qizg‘in band edilar. Ular Howlandlar uyidan qariyb bir kvartal narida joylashgan ijaraga olingan do‘kon binosida ishlardilar. Nihoyat, ular Bostondan xaritalar yuborilishini kutayotgan paytda bir necha kunlik tanaffusga ega bo‘ldilar.... Daryo bo‘ylab uzoq piyoda yurishdan qaytgach, u [Genri] o‘ylamay, qog‘oz xaritalarning orqa tomoniga ishlatiladigan bir necha nam mato ustiga yotib uxlab qoldi. Ochiq derazadan sovuq shamol kirib turardi. Bu ehtiyotsizlik og‘ir shamollashga olib keldi.” Arthur White, Ellen G. White, volume 2, 70.

1863-yilda Millerchilar harakati jamoatning tashkil topishi va Habakkukning ikki lavhasida ifodalangan asosiy haqiqatlarning rad etilishi bilan nihoyasiga yetdi. Baytilik Xiyol orqali timsollangan bosh yetakchi 1860-yilda darvozalarni o‘rnatish ishini boshlab yuborgan edi va shu sababli kenja o‘g‘lidan ayrildi. 1863-yilda qalbaki jadvallar Xiyolning to‘ng‘ich o‘g‘li bir mizg‘ib olgan maskanga aylandi. U sovg‘otib qoldi va o‘sha yilning o‘zida vafot etdi. Uning o‘limi o‘sha paytda tayyorlanayotgan jadvallar ustida uxlagani bilan bevosita bog‘liq edi. Ammo 1863-yilda tayyorlanayotgan jadval Ilyos, ya‘ni Miller orqali ko‘tarilgan poydevorning qalbakilashtirilgan nusxasi edi.

Yoshuaning Erixoni qayta qurishga qarshi amri “qasam ichirish” so‘zi bilan ifodalangan edi. Bu qasam va la‘natni anglatadi hamda Leviticus yigirma oltida “yetti marta” deb tarjima qilingan ayni o‘sha so‘zdir. Bu — Ilyos xabari bilan birga keladigan la‘natdir, va o‘sha la‘nat 1860 va 1863-yillarda, Millerchi Adventizm yuridik cherkov tuzilishini barpo etib, Millerning qoqinish toshini rad etgan holda Erixoni qayta qurganida, amalga oshdi. Hiyel Baytillik edi; shu tariqa, bu Erixoni qayta qurishda Hiyelning ishini, cherkov qurish ishi sifatida, payg‘ambarlik jihatdan alohida ta‘kidlaydi.

Yoshuaning “la‘nati” Erixo jangining hikoyasi bilan bog‘liq holda e‘lon qilingan bo‘lib, bu jang haqidagi rivoyatni “yetti marta”ni qayta-qayta tilga olmasdan bayon etib bo‘lmaydi.

1863-yilda Ilyos tomonidan taqdim etilgan va Uilyam Miller orqali ifodalangan Musoning xabari yoki “qasamyodi” bir “la‘nat”ni keltirib chiqardi. Musoning xabari ham, Ilyosning ishi ham rad etildi. Ilyos 1989-yilda qaytib keldi, biroq 2001-yil 11-sentabrda keyingacha Muso bilan qayta bog‘lanmadi. Bu ma‘lumot hali himoya qilinishi kerak, biroq u mutlaqo puxtadir.

“Muqaddas qilinmagan xizmatchilar o‘zlarini Xudoga qarshi saf tortdirmoqdalar. Ular bir nafasning o‘zida Masihni ham, bu dunyoning xudosini ham madh etmoqdalar. Tashqi e‘tiroflariga ko‘ra Masihni qabul qilayotgandek bo‘lsalar-da, ular Barabbani bag‘irlariga bosadilar va o‘z amallari bilan: ‘Bu Odam emas, Barabba’, deyдилar. Bu satrlarni o‘qiganlarning barchasi ogoh bo‘lsin. Shayton nimalar qila olishi haqida maqtanib kelgan. U Masih O‘z jamoatida mavjud bo‘lishini so‘rab ibodat qilgan birlikni parchalashni o‘ylaydi. U shunday deydi: ‘Men borib, aldashim mumkin bo‘lganlarni yo‘ldan urish, tanqid qilish, hukm qilish va soxtalashtirish uchun yolg‘onchi ruh bo‘lib chiqaman.’ Buyuk nurga, buyuk dalillarga ega bo‘lgan jamoat yolg‘on va hiylaning o‘g‘lini qabul qilsa, o‘sha jamoat Rabbiiy yuborgan

xabarni rad etib, eng nomaqbul da'volarni, yolg'on taxminlarni va soxta nazariyalarni qabul qiladi. Shayton ularning nodonligidan kuladi, chunki u haqiqat nima ekanini biladi."

"Ko'plar minbarlarimizda qo'llarida soxta bashorat mash'alasi bilan turadilar; u Shaytonning do'zaxiy mash'alasidan yoqilgan bo'ladi. Agar shubha va imonsizlik ardoqlansa, sodiq xizmatkorlar o'zlarini juda ko'p narsani bilamiz, deb o'ylaydigan xalq orasidan olib tashlanadi. «Agar sen bilganingda edi, — dedi Masih, — hech bo'lmaganda shu kuningda tinchligingga oid narsalarni! Ammo endi ular ko'zlaringdan yashirilgandir»."

"Shunga qaramay, Xudoning poydevori mahkam turibdi. Rabbiiy O'zinikilarni biladi. Muqaddas qilingan xizmatchining og'zida hiyla bo'lmasligi kerak. U kundek ochiq, yovuzlikning har qanday dog'idan xoli bo'lishi lozim. Muqaddas qilingan xizmat va matbuot bu qaysar avlodga haqiqat nurini chaqnatishda qudrat bo'ladi. Nur, birodarlar, bizga ko'proq nur kerak. Sionda karnay chaling; muqaddas tog'da ogohlantirish bering. Rabbiiy lashkarini muqaddas qilingan yuraklar bilan to'plang, toki ular Rabbiiy O'z xalqiga nima deyishini eshitsinlar; chunki U eshitishni istaganlarning barchasi uchun nurni ko'paytirdi. Ular qurollansin va jihozlansinlar hamda jangga — qudratlilarga qarshi Rabbiiyga yordamga — chiqsinlar. Xudoning O'zi Isroil uchun ish ko'radi. Har bir yolg'onchi til jim qilinadi. Farishtalarning qo'llari shakllantirilayotgan aldovchi makrlarni ag'darib tashlaydi. Shaytonning istehkomlari hech qachon g'alaba qozonmaydi. G'alaba uchinchi farishtaning xabariga hamroh bo'ladi. Rabbiiy lashkarining Sardori Yerixo devorlarini qulatganidek, Rabbiiy amrlarini saqllovchi xalq ham g'alaba qiladi, va qarshi turgan barcha kuchlar mag'lub etiladi. Osmondan yuborilgan xabar bilan ularning oldiga kelgan Xudo xizmatkorlaridan biror jon nolimasin. Endi ulardan nuqson qidirmanglar va: 'Ular haddan tashqari qat'iy; ular juda keskin gapiradilar', demanglar. Ular keskin gapirishlari mumkin; ammo bu kerak emasmi? Agar tinglovchilar Uning ovozigga yoki Uning xabariga quloq solmasalar, Xudo ularning quloqlarini shang'illatadi. U Xudoning kalomiga qarshilik ko'rsatuvchilarni fosh etadi."

"Shayton biz xalq orasiga kelib, bizni fosh etib, tanbeh beradigan va xatolarimizni tashlab yuborishga undaydigan hech narsa kirmasligi uchun mumkin bo'lgan barcha choralarni ko'rdi. Ammo Xudoning sandig'ini ko'taradigan bir xalq bor. Oramizdan ba'zilar chiqib ketadi va endi sandiqni ko'tarmaydi. Lekin bular haqiqatni to'sib qo'yadigan devorlar qura olmaydi; chunki u oxirigacha oldinga va yuqoriga qarab boraveradi. O'tmishda Xudo odamlarni ko'targan, va U hozir ham O'z amrini bajarishga tayyor turgan, qulay fursatdagi odamlarga ega — faqat qorilmagan ohak bilan suvalgan devorlardek bo'lgan cheklovlardan o'tib ketadigan odamlarga. Xudo O'z Ruhini odamlar ustiga qo'yganda, ular ishlaydi. Ular Egamizning kalomini e'lon qiladilar; ular ovozlarni karnay kabi ko'taradilar. Haqiqat ularning qo'lida kamaymaydi ham, o'z qudratini yo'qotmaydi ham. Ular xalqqa o'z gunohlarini, Yoqub xonadoniga esa ularning gunohlarini ko'rsatadilar." Testimonies to Ministers, 409–411.